ਆਸ਼ਾਰਫੀ ਦੇਵੀ (ਡੀ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ

ਬਨਾਮ

ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5217)

ਫਰਵਰੀ 01,2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਅਨੁਛੇਦ 142-ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ-ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ-ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ (ਸੀਲਿੰਗ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1976।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 - ਆਰਡਰ XLVII, ਆਰ. 1 - ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ - ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ - ਰੋਕੀ ਗਈ: ਹਰ ਤਰੁੱਟੀ ਭਾਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ XLVII, ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 1 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਆਰਡਰ XLVII ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਰ. 1, ਗਲਤੀ/ਗਲਤੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਸਮੀਖਿਆ ਆਰਡਰ ਆਰਡਰ XLVII ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਰ. 1 ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਰੀਵਿਊ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਪਗਿਊਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਤੱਥ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਆਰਡਰ XLVII ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਰੀਵਿਊ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਰੀਵਿਊ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ) ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਰੀਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਜਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1.2 ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐੱਸ.ਐੱਲ.ਪੀ. 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਸਐਲਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐਸਐਲਪੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2010 ਦੇ ਰੀਵਿਊ ਆਰਡਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ (ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਲ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ) ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ।

1.3 ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

1.4 ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਗਲਤੀ ਭਾਵੇਂ ਤੱਥਾਤਮਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਗਲਤੀ/ਗਲਤੀ ਏ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1.5 ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪੰਚਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਡ ਦੇ

ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

1.6 ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ/ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XLVII ਨਿਯਮ 1 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XLVII ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਤੱਥ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ

ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ) ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5217

ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 16.12.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ 2008 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 81507 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। 2002 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 10557।

ਜੈਅੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਭੂਸ਼ਣ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਡਾ. ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜੂ, ਜੌਨ ਥਾਮਸ, ਪੀ. ਜਾਰਜ ਗਿਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸਮੀਨ ਕੁਰੀਅਨ, ਟੀ. ਐੱਨ. ਸਿੰਘ, ਰਾਜੀਵ ਕੇ. ਦੂਬੇ, ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਭਗਤੀ ਵਰਧਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸੇਨ, ਨਵੀਨ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਸਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਤੂ ਰਸਤੋਗੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ. 1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 16.12.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਵਿੱਚ 2008 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ.81507 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। 2002 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ.10557 ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਮਿਸਕ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁੱਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

3. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਨ।

4. ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੁੱਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ (ਸੀਲਿੰਗ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1976 ਤਹਿਤ ਸੀਲਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਸੀਲਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਲਈ ਸੀਲਿੰਗ ਐਕਟ ਨੂੰ 22.03.1999 ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

6. ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ No.81507/2008 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 16.12.2008 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

7. ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 16.12.2008 ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜੂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

9. ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (10557/2002) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 16.12.2008 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਰੀਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 16.12.2008 ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

11. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

13. ਪਹਿਲਾ, ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ 11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਰੋਕਿਆ;

14. ਦੂਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

15. ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ) ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

16. ਹੁਣ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਕੋਡ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

18. ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

19. ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪੰਚਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

20. ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

21. ਇਹ ਇੱਕ ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਗਲਤੀ ਭਾਵੇਂ ਤੱਥਾਤਮਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਗਲਤੀ/ਗਲਤੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

22. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

23. ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਹਿਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

24. ਦੂਜਾ, ਅਸੀਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਤੀ 14.03.2008 ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ/ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

25. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

26. ਤੀਜਾ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਨਿਯਮ 1 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮੁੱਖ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 47 ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਤੱਥ ਜਾਂ/ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

27. ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਅਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਮੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ) ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ।

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate